

राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानांतर्गत
"प्रशिक्षण" कार्यक्रम रक्षविणे बाबत

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
परिपत्रक क्र. राप्रअ/२००८/प्र.क्र. १२५ / आरोग्य -७ अ
मंत्रालय, मुंबई - ४०००३२
दिनांक - १७/७/२००८

परिपत्रक:-

राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानांतर्गत "प्रशिक्षण" हा अत्यंत महत्वाचा घटक आहे. केंद्र शासनाकडून यासाठी मोठ्या प्रमाणावर निधी प्राप्त झाल्या आहेत. येथील अधिकारी, नर्सस व ए.एन.एम. यांच्या प्रशिक्षणाबरोबरच यामध्ये रुग्ण कल्याण समिती, ग्राम आरोग्य, पोषण, स्वच्छता, पाणीपुरवठा समिती यांचे समासक अन्य इत्यादी घटकांच्या प्रशिक्षणांचा समावेश आहे. राज्यातील जनतेला उत्तम आरोग्य सेवा पुरविणे, तसेच आरोग्य सेवेचे वळकटीकरण करणे यासाठी प्रशिक्षण अत्यंत आवश्यक आहे. तथापि असे असतानाही या महत्वाच्या घटकाकडे गांधीजीने लक्ष दिले जात नाही, असे आढळून आले आहे. यासाठी पुढील प्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत:-

- १) २४X७ प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील वैद्यकीय अधिकारी, ए.एन.एम. स्टाफ नर्स यांना विविध प्रकारचे प्रशिक्षण प्राथम्याने देण्यात यावे. अशा केंद्र शासनाच्या सूचना असल्या तरी जिल्ह्यातील सर्व वैद्यकीय अधिकारी व कर्मचारी यांना प्रशिक्षण मिळणे आवश्यक आहे. हे लक्षात घेऊन सर्वोत्तम प्रशिक्षण मिळेल अशा तऱ्हेने प्रशिक्षण कार्यक्रम तयार करण्यात यावा.
- २) सन २००८-०९ मध्ये जिल्ह्यांनी प्रशिक्षणासाठी ठरवित अत्यंत कमी ठेवलेले दिवसून देत आहे. त्यांनी प्रशिक्षणासाठी Training Sites पूर्णपणे उपयोजित जाणून स्वर ठरवित वाढवावेत. तसेच वैद्यकीय महाविद्यालय व इतर रुग्णालये ज्या ठिकाणी आवश्यक Case Load आहे अशा संस्थांना यादीव Training Site म्हणून नामनिर्देशित करावे. जेणेकरून आर.सी.एच./एन.आर.एच.एम. कार्यक्रम सग्यात सुरू असताना राज्यातील जास्तीत जास्त वैद्यकीय अधिकारी, ए.एन.एम. व इतर कर्मचारी प्रशिक्षित होतील.
- ३) सन २००८-०९ मध्ये प्रशिक्षणासाठी पाठवण्यात यावयाच्या अधिकारी व कर्मचारी यांची यादी तयार करण्यात यावी. एखादा अधिकारी, कर्मचारी प्रशिक्षणासाठी जाऊन न शकल्यास यादीतील पुढील क्रमांकाच्या अधिकारी, कर्मचारी यांना प्रशिक्षणासाठी पाठवावे. कोणत्याही परिस्थितीत प्रशिक्षणाधीनी तथा येथेमध्ये संख्या कमी होणार नाही व कोणत्याही Session हा होणार नव्हे याची दखला घेण्यात यावी.

11. निम्नलिखित दो प्रकार के प्रदर्शन (Physical Performance) व वित्तीय प्रदर्शन (Financial Performance) हे परस्परसंबंधी संबंधित असावे आवश्यक रहेंगे।

Principal HFPTC, यांचे वेळोवेळी जिल्हा असोस आयुक्तारी, जिन्हा गल्यवेनिमस्का व जिल्हा कार्यक्रमा यणिकारी यांच्यासोवर प्रसिध्दनाचे नियोजन व जमलसज्जवणी चढा जिल्हायांचा आकाया त्याचा.

10) C.EtOOC प्रशिक्षण बढत असे आढळून आलेले आहे की, Adhoc basis वर नेमण्यात आलेले वैयक्तिक अधिकार्यांना प्रशिक्षणासाठी पाठविल्यात येत नाही. या पुढे इतर निकष पूर्ण करणाऱ्या Adhoc basis, नेमलेल्या वैयक्तिक अधिकार्यांना सुद्धा C.EtOOC प्रशिक्षणासाठी पाठविल्यात जावे.

7) प्रचलित धोरणानुसार अधिकाऱ्यांना / कर्मचाऱ्यांना प्रशिक्षणाचे आदेश वगुंड कलजात घुसपासून दिले जातात. यापुढे हे अधिकार Principal, HFPTC यांना देण्यात येत आहेत.

(457)

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

५॥

$$\frac{1}{2} \frac{d}{dt} \left(\frac{1}{\rho} \right) = \frac{1}{2} \frac{d}{dt} \left(\frac{1}{\rho} \right) = \frac{1}{2} \frac{d}{dt} \left(\frac{1}{\rho} \right)$$

Handwritten signature: [Illegible]

संविधिकी माहिती: २०१७, २०१८, २०१९, २०२०

सद निष्ठाविशालीकृतः मन्त्रः वा विदुः सदाचारः विदुः सदाचारः

सद्विनिष्ठा आचार्य अधिकारी, एवं वि. हा. उ. वि. के अध्यक्ष.

सुखं प्राच्यापं, अनाद्यं अणि, कटुं च मज्जिमाणं प्रोज्झाणं ॥ १ ॥

वा. मंत्री : राज्यामंत्री (आरोग्य) महाराज, मुख्य सचिव आरोग्य विभाग.

ना. मंत्री : राजमन्त्री (तलिया) महाराजा, मुख्य सचिव, राज्य सरकार
ना. मन्त्र भूखण्ड मन्त्रि (असोय व कुक.) यथे शीघ्र सहकार्य, सा आ विभाग, प्रधान, भारत

आयुक्त. (क.प्र.) सार्वजनिक आरोग्य विभाग, यांचे स्वतंत्र प्रशासन,

संयुक्त. (क.क.) सार्वजनिक असेसमेंट विभाग, यांचे स्वीकृत यंत्रणा,
जिल्हा संघ. (क.क.) सार्वजनिक असेसमेंट विभाग, यांचे स्वीकृत यंत्रणा,

अथवा सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, आरोग्य-७ अ/व, नई दिल्ली

- 4) प्रशिक्षण हे अनिवार्य (Compulsory) असल्याने जर एखादा अधिकारी, कार्यरत असून त्याचे कारणांशिवाय प्रशिक्षणास जाण्यास नकार दिला तर त्याचे विरुद्ध एमप्लॉयीज वेलफेअर कायद्यात याची कारवाई करण्यात येईल.
- 5) केवळ एकच वैद्यकीय अधिकारी असल्याने कारण दाखवून प्रशिक्षणासाठी अधिकार्यांना पाठविले जात नाही असे आढळून आले आहे. त्यांचे भाग्यकालीन परिस्थिती वाढता झाले वेळा अशा प्रकारची कृती केव्हाही आढळून आल्यास प्रशिक्षणासाठी पाठविण्याबाबत संबंधित करिष्ठ अधिकार्यांचा कारवाई करण्यात येईल.
- 6) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांच्या पूर्व मान्यते शिवाय कोणत्याही अधिकारी, कार्यकारी यांना प्रशिक्षणास हजर राहण्यापासून मूट दिली जाणार नाही.
- 7) प्रशिक्षणासाठी वेण्यात आलेले आदेश हे प्रशिक्षणास हजर राहण्यासाठी यार्पमुक्तोये (Relieve!) आदेश समजाण्यात यावे. कार्यमुक्तीचे स्वतंत्र आदेश निर्गमित करण्याची आवश्यकता नाही. आदेश प्राप्त झाल्यानंतर संबंधित अधिकारी / कामगार यांनी वास्तविक ठावावर फक्त राहणी देऊन सरळ प्रशिक्षणासाठी हजर राहावे.
- 8) आवश्यक असतील ते परिष्कार, प्रशिक्षणाधीन राहणे हे तत्त्व धोरणानुसार घराबंदी, राधार करायला यात लक्ष घालून पाहण्याबाबतही जिल्हा शासनाच्या मार्गदर्शकांचे लक्षात घ्यावे. प्रशिक्षण कार्यक्रमामध्ये अनुसरण करावे. वेळोवेळी अधिकारी, कार्यकारी यांना बंधनकारक प्रशिक्षण देणे हे आमलबजारातील अधिकारी व जिल्हा कार्यक्रमा व्यवस्थापक (DPM) हे नियोजन अधिकारी राहतील. प्रशिक्षणाच्या कार्यक्रमाची योग्यरित्या नियोजन व आमलबजाराची कारण ही या सर्वोच्च संयुक्त जबाबदारी आहेत.
- 9) प्रशिक्षण संस्थेची क्षमता जी पुरेशी नसेल ती सारखेरी संस्था, खात्री जोपर्यंत, राजगी, वैद्यकीय संस्था, वैद्यकीय महाविद्यालय यांची प्राप्तिप्राप्तसाठी मदत घेतली जावी. ओगळून गेल्या गोष्टी प्रशिक्षणाधीन प्रशिक्षण मिळू शकेल.
- 10) प्रशिक्षण संपल्यानंतर त्याच दिवशी सर्व प्रशिक्षणाधीन निदानानुसार रप आलेले भारी देखील याचे यासाठी प्रशिक्षण केंद्रावर Payment Staff ची सोब करण्यात यावी. भागायू रकमेची व्यवस्था आधीच करण्यात यावी.
- 11) सर्व रुग्ण कल्याण समिती समाज, अपा माओय, गोपण, स्वच्छता, पाणीपुरवठा समित्यांचे सहभागी यांचे प्रशिक्षण अनुक्रमे एप्रिल व ऑक्टोबर अखेर पर्यंत पूर्ण होईल याची दक्षता घ्यावी.
- 12) हॉस्टेलमधील सोयी - सुविधांमध्ये सुधारणा करण्यात यावी. तसेच प्रशिक्षणाधीन प्रोत्साहन मिळण्याच्या दृष्टीने त्याच्या कुटुंबियांना त्यांना मोट्यापैकी तसे राहण्याची सुचनाही देण्यात यावी.
- 13) प्रशिक्षण केंद्रावर व हास्तेलमध्ये सर्व प्रकारच्या सोयी - सुविधा उपलब्ध आहेत. प्रशिक्षण कार्यक्रम योग्य प्रकारे सुरू आहे. याबाबत जिल्हाधिकारी व मुख्य कार्यकारी अधिकारी खातरबघ करून घेतील. यासाठी अधिकारिनीधीनी गरज असल्यास राज्य सरकार यांसहदेकरून नगरपाली करावी.